

NATUR- OG
MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

**Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 25. oktober 2016
om fredning af Stavnsholtkilen, Stavnsholt Overdrev og Hestkøbgård
i Rudersdal Kommune og Furesø Kommune
(sag nr. NMK-520-00006)**

Indledning

Fredningsnævnet for København har den 29. januar 2010 truffet afgørelse om fredning af Stavnsholtkilen, Stavnsholt Overdrev og Hestkøbgård samt om erstatning i anledning af fredningen.

Frednings sagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening (DN) den 31. januar 2007. Det oprindelige fredningsforslag, der blev offentliggjort 19. august 2007, omfattede et område på ca. 868 ha fordelt på 200 lodsejere.

Fredningsnævnet har den 31. oktober 2008 truffet delafgørelse om fredningens afgrænsning og herved udtaget ca. 380 ha. af fredningsområdet.

DN har efterfølgende udarbejdet et revideret fredningsforslag (december 2008), der omfatter ca. 503 ha.

Fredningsnævnet har den 29. januar 2010 truffet afgørelse om at gennemføre en fredning af ca. 487 ha fordelt på 109 lodsejere. Der er fastsat fredningserstatninger på i alt 1.538.262 kr.

På grund af erstatningens størrelse skal Natur- og Miljøklagenævnet efterprøve fredningen i sin helhed, jf. naturbeskyttelseslovens § 42.

Fredningsnævnets afgørelse om fredning er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af Naturstyrelsen (tidligere By- og Landskabsstyrelsen), Rudersdal Kommune og Furesø Kommune. Også en række private lodsejere har klaget over fredningsnævnets afgørelse, både over selve fredningen og over erstatning i anledning af fredningen.

Baggrunden for frednings sagen

Fredningens overordnede formål er at sikre den relativt ubebyggede landskabskile mellem bysamfundene i Farum og Birkerød mod bymæssig udvikling. Fredningen skal også medvirke til at bevare områdets åbne karakter, sikre offentligheden god adgang og give mulighed for at opleve det varierede landskab samt sikre og udvikle natur- og landskabsværdierne i området.

DN har anført, at Stavnsholtkilen er det eneste ubebyggede areal omkring Furesøen, som endnu ikke er sikret landskabeligt, og at baggrunden for den foreslåede fredning først og fremmest er presset for yderligere bebyggelse på grund af beliggenheden kun ca. 18 km fra det centrale København. Selv om planlægningen lægger op til at sikre hele kilen mod byudvikling, finder DN det rigtigt at tage fredningsinstrumentet i brug i bestræbelserne på at forhindre egentlig byudvikling og i stedet sikre områdets anvendelse til landbrug og regionalt udflugtsområde mv.

Fredningsområdet

Landskab mv.

Området er et bakket morænelandskab, der for en stor del består af åbne landbrugsarealer med spredt bebyggelse, mange levende hegn, et stort antal småsøer og vandhuller, der fungerer som spredningskorridorer. I området er der også flere vandløb, herunder rørslagte vandløb. Det nordlige område er karakteriseret ved et smukt kuperet landskab. I den sydlige del af området er der flere små skovpartier og i den sydøstlige del et engområde og sumpskovsområde tæt ved Furesøen (Enghaven).

Bebyggelsen i fredningsområdet er domineret af fritliggende landejendomme og huse. Omkring Bistrupvej er bebyggelsen domineret af planteskoler og en haveforening med fortrinsvis fast placerede campingvogne. Nærmere Furesøen ligger en klynge sommerhuse (Forårsvej) og en række helårsboliger. I det østlige område mod Birkerød er den fredede herregård Hestkøbgård dominerende. I tilknytning til Hestkøbgård er arealer med parklignende karakter og en golfbane.

Dyreliv

De mange vandhuller er gode levesteder for krybdyr, insekter og andre hvirvelløse dyr. Der er fundet fereje (sjældent krebsdyr) i et lille vandhul ved Bistrupvej og nogle sjældne arter af vandnymfer ved Stavnsholt. Stor vandsalamander findes i flere vandhuller, og snog, lille vandsalamander, spidssnudet frø, butsnudet frø, grøn frø og skrubtudse er konstateret rundt omkring i området. De fleste vandhuller rummer almindelige fuglearter, og enkelte vandhuller rummer mere sjældne arter såsom lille lappedykker og gråstrubet lappedykker. Nattergal og kærsanger er almindelige i området, og drosselrørsanger er konstateret et par gange i den nordlige del af området. Skovhornugle yngler i en trægruppe ved et vandhul i den nordlige del af området. Vibe findes på Stavnsholt Overdrev, og hvinand har tidligere ynglet ved Furesøens bred. Fouragerende rovfugle er et almindeligt syn i området.

Planteliv

De mest interessante planter er knyttet til vådområderne og de udyrkede arealer. Enghaven i det sydøstlige hjørne af fredningen hører til de bedste plantelokaliteter med overdrevsarter som kantet perikon, forskelligartet forglemmigej, naturskovarter som skælrod, fladkravet kodriver og engarter som vinget perikon og vandkarse. Orkideer er fundet nær Stavnsholt Landsby og i Enghaven. Det forventes, at navnlig Enghaven vil kunne udvikle sig til en god orkidelokalitet efter en årrække med passende pleje.

Kulturhistorie

Den sydlige del af Stavnsholtkilen rummer den østlige del af jorderne til Stavnsholt landsby, og skellene i den oprindelige stjerneudstyknin g danner stadig landskabets hovedtræk med deres kraftige beplantede hegn. Hesselbæk, der er et delvist rørlagt vandløb, har været den naturlige grænse mellem Stavnsholt og Bistrup, og arealerne langs bækken har ligget hen som overdrevsarealer. Den østlige del af området syd for Bistrupvej er udstykket i lange nordsyd-gående lodder, som har været benyttet til gartneri. En række anlæg (planteskoler, haveforening med fast placerede campingvogne mv.) lukker sammen med en række småejendomme for udsynet fra Bistrupvej, således at fornemmelsen af at passere et landskabsstrøg mellem Farum og Birkerød er gået tabt på denne strækning. Hestkøbgård-komplekset rummer kulturhistoriske værdier i kraft af de meget fine bygninger med høj bevaringsværdi, og omkringliggende golfarealer rummer fredede stendiger, hvilket man har været opmærksom på i forbindelse med udformningen af golfbanen.

Offentlig adgang

Stavnsholtkilen er med de mange naturtyper og kuperede landskaber et oplevelsesrigt område. DN finder, at området er relativt velforsynet med stier og veje, men at en række af de eksisterende stiforløb kan gøres mere rekreativt interessante ved at forbinde dem med nye stiforløb og rydde dele af den eksisterende bevoksning.

Forholdet til planlægningen og de generelle beskyttelser i lovgivningen

Fredningsområdet er i Fingerplan 2013 – landsdirektiv for hovedstadsområdets planlægning – omfattet af de grønne kiler. Fingerplan 2013 er den overordnede ramme for den kommunale planlægning af byudvikling, byomdannelse, grønne kiler, trafik hensyn mv. i Hovedstadsområdet.

Den sydlige del af fredningsområdet hører til de indre grønne kiler, mens den nordlige del hører til de ydre grønne kiler. De grønne kiler har til formål at tilgodese behovet for det almene fritidsliv. Ifølge fingerplanen skal kommuneplanlægningen bl.a. sikre, at områderne i de indre og ydre grønne kiler ikke inddrages til byzone, og at områderne friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål. Der gælder forskellige regler for placering af anlæg til fritidsformål i de indre og ydre grønne kiler. De indre grønne kiler skal friholdes for yderligere etablering og udvidelse af store areal- og bygningskrævende anlæg til fritidsformål. I de ydre kiler skal sådanne eventuelle anlæg placeres under hensyntagen til stedets landskabs-, natur- og kulturværdier.

Området er i kommuneplanlægningen og tidligere regionplanlægning omfattet af udpegninger som friluftszone, værdifuldt landskabsområde og spredningskorridor for vilde dyr og planter. Ifølge en rapport "Stavnsholtkilen 1989", udarbejdet af daværende Farum Kommune og Birkerød Kommune samt Hovedstadsrådet, bør den landskabelige karakter af området fastholdes og styrkes. Området bør fremover fortsat anvendes til landbrug og regionalt udflugtsområde, og spredningsmulighederne for plante- og dyreliv bør forbedres.

Området omfatter helt eller delvist en række lokalplanlagte områder, herunder

- Lokalplan 70 (1995) for Golfbanen og Hestkøbgård.
- Lokalplan 52 (1990) for Golfbane i Stavnsholtkilen i Furesø Kommune.
I lokalplan. nr. 70 og 52 udlægges bl.a. arealer til stier på golfbanearealerne.
- Lokalplan 58 (1991) boligområde ved Julmosevej.
- Byplanvedtægt 12 (1968) for et område mellem nordbanen og kommunegrænsen mellem Blovstrød og Farum Kommune.

- Byplanvedtægt 22 (1975) for et område i Birkerød Kommune.

Området indeholder en lang række arealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, først og fremmest et stort antal vandhuller og småsøer og et naturområde ("Enghaven") i det sydøstlige hjørne af fredningsområdet.

Fredningsområdet ligger delvis inden for Habitatområde nr. 123 for Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov samt inden for Fuglebeskyttelsesområde nr. 109 for Furesø med Vaserne og Farum Sø. Der er i fredningsforslaget oplyst om udpegningsgrundlaget og kort gjort rede for de vurderede konsekvenser af fredningen set i forhold til udpegningsgrundlaget.

Inden for fredningsområdet er en række mindre fredninger, som ophæves med fredningsnævnets afgørelse:

- Fredningsnævnskendelse af 3. juni 1974, 4. december 1987 og 5. december 1994 for dele af matr.nr. 1a Hestkøbgård, Bistrup, og 128a Birkerød, Bistrup (Golfbanen). Fredningen indeholder bl.a. bestemmelser om, at der skal etableres gangstier med offentlig adgang, der skal fremtræde som trådte stier, og om offentlig adgang til arealerne i øvrigt.
- Overfredningsnævnets afgørelse af 19. august 1982 om fredning af arealer ved Stavnsholt i Farum Kommune. Fredningen har til formål at bevare de landskabelige værdier, der er knyttet til området. Fredningen indeholder et forbud mod ændringer af den hidtidige tilstand. Fredningen omfatter bl.a. et område bebygget med sommerhuse ved Forårsvej og fastsætter bl.a. bestemmelse om, at den eksisterende bebyggelse må udvides ved tilbygning eller suppleres med udhus carport, eller lignende alt indtil et maksimalt bebygget areal på 75 m².
- Overfredningsnævnets kendelse af 28. april 1972 om fredning af ejendommen matr.nr. 9m, 13d og del af 8æ Stavnsholt By, Farum.
- Deklaration af 14. marts 1967 med det formål at bevare den ubrudte forbindelse mellem landskab og sø samt sikre nogle gamle træer i Stavnsholt i Farum Kommune.
- Ekspropriationskommissionens afgørelse af 7. februar 1949 om anlæg af sti.
- Overfredningsnævnets kendelse af 22. oktober 1940 om fredning af arealer nord for Furesøen (Furesø Enge).
- Fredning af 19. september 1921 om opretholdelse af bøgetræer på matr.nr. 2b Stavnsholt By.

Danmarks Naturfredningsforenings reviderede fredningsforslag

Danmarks Naturfredningsforenings fredningsforslag (december 2008) angiver som fredningens hovedformål at bevare, genoprette og pleje de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i Stavnsholtkilen med særlig vægt på de landskabelige værdier i Stavnsholtkilen og de naturhistoriske værdier i og omkring søer, vandløb, enge, overdrev og løvskove, herunder særligt de naturtyper og arter, som udgør grundlaget for udpegningen af dele af fredningsområdet som EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde, samt – med respekt for de naturhistoriske interesser – at forbedre mulighederne for den almene og uorganiserede rekreative udnyttelse af området, der ikke kræver specielle forudsætninger eller anlæg.

Fredningsområdet opdeles i tre delområder med følgende delformål (§ 1):

Landområdet. Landområdet strækker sig gennem hele kilen og er landskabsstrøget mellem Furesøen op til Allerød Kommunes grænse. Området er i dag udlagt til landbrugsformål, rekreative formål og

rekreativt grønt område og definerer visuelt de to byområder i Farum og Birkerød. Pleje skal sikre, at områdets karakter fastholdes og udvikles, og at nye levende hegn og beplantninger planlægges, så udsigten fra kilen mod Furesøen ikke begrænses yderligere. DN har bl.a. anført, at den almene og uorganiserede rekreative udnyttelse, der ikke kræver hverken anlæg eller baner, skal prioriteres, så områdets forholdsvis lukkede karakter af privat "hesteland" ændres i retning af åbne landområder med mulighed for offentlig færdsel.

Enghaven. Enghaven er et delvist fredet område i kilens sydøstlige del ned til Furesøen. En del af området er omfattet af udpegningen som internationalt naturbeskyttelsesområde. Området indeholder enge, skov og regulerede vandløb. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der sker en genopretning af Enghaven, således at et større område bringes tilbage til den tidligere tilstand som græsningseng, herunder en frilæggelse af Hesselbækken, så den fortsætter sit forløb ud over engen mod Furesøen. Samtidig skal pleje sikre, at der sker en udtynding i pilekrat og anden uønsket trævækst, med henblik på at skabe udsigt til Furesøen fra Enghavestien og at synliggøre Hesselbækkens snoede forløb gennem skovsumpen.

Golfbanen. Golfbanen omfatter et areal på ca. 71 ha. Fredningen skal sikre, at arealets karakter af åbent landskab med naturpræg fastholdes. Der må således ikke foretages ændringer, der forandrer arealernes karakter af åbne marker med hegn og bevoksning. Samtidig skal fredningen sikre, at der heller ikke foretages ændringer i arealerne omkring Hestkøbgårds bygninger, som forandrer arealernes karakter af park. Endelig skal fredningen sikre, at offentlighedens adgang til golfbanearealet udvikles og sikres.

DN har bl.a. foreslået bestemmelser om tilstandsændringer og terrænregulering mv. (§ 2), byggeri og boliger (§ 3), veje og tekniske anlæg mv. (§ 4), retningslinjer for skov- og landbrugsdrift (§ 5), naturpleje og naturgenopretning (§ 6), offentlighedens adgang (§ 7), Særbestemmelser (§ 8) om maksimal bebyggelse på Forårsvej (stk. 1), fjernelse af nåletræsbevoksning (stk. 2), offentlige grønne områder med fri fladefærdsel (stk. 3), fortsættelse af planteskole ved Bistrupvej (stk. 4), fortsættelse af Damgården Haveforening (stk. 5), træer der ikke må fældes og beskæres mv. (stk. 6) og om ophævelse af tidligere fredninger (§ 10).

Fredningsnævnets behandling

Fredningsnævnet for København har afholdt offentligt møde den 4. oktober 2007 og besigtigelse den 11. oktober 2007.

Den 21. august 2008 afholdt fredningsnævnet møde med repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, By- og Landskabsstyrelsen, Furesø Kommune, Rudersdal Kommune, Allerød Kommune (som var omfattet af det oprindelige fredningsforslag) og daværende Miljøcenter Roskilde. På mødet drøftedes en mulig indskrænkning af fredningsområdet.

Fredningsnævnet traf den 31. oktober 2008 delafgørelse, hvorved der blev udtaget 380,26 ha af fredningsområdet. Delafgørelsen blev ikke påklaget.

Danmarks Naturfredningsforenings reviderede fredningsforslag fra december 2008 blev den 6. februar 2009 fremsendt til de lodsejere, der var omfattet af forslaget.

Fredningsnævnet traf den 6. februar 2009 afgørelse om forlængelse af 2-årsfristen i naturbeskyttelseslovens § 37 a til den 1. februar 2011. Afgørelsen blev påklaget til Naturklagenævnet, som bestemte, at fristen skulle forlænges til den 1. februar 2010.

I forbindelse med fredningsnævnets behandling af sagen har Naturstyrelsen navnlig gjort gældende, at en fredning er overflødig, idet der er tilstrækkelig beskyttelse i planlovens § 5 j, jf. kapitel 5 i Fingerplanen – landsplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning. Styrelsen har subsidiært gjort gældende, at der alene skal ske fredning af den sydlige del. Der kan i dette område være behov for en modernisering af de ældre fredninger, eventuelt ved at samle disse i en eller flere nye fredninger, og desuden kan en fredning være begrundet ud fra behov for en målrettet plejeindsats af de landskabelige og naturmæssige værdier.

Furesø Kommune har tidligere - med samme begrundelse som anført af Naturstyrelsen - gjort gældende, at en fredning af den ydre kile, jf. Fingerplanen, er overflødig, men har efterfølgende anerkendt en arealmæssigt større fredning.

En række lodsejere har ønsket deres ejendomme udtaget af fredningsområdet eller mere lempelige fredningsbestemmelser for de pågældende ejendomme.

Fredningsnævnets afgørelse om fredning

Fredningsnævnet har fundet, at der skal gennemføres en fredning for et område på ca. 487 ha. Fredningen sker for at sikre og forbedre – ved pleje og til dels ved naturgenopretning – de landskabelige, naturhistoriske, kulturhistoriske og rekreative værdier, der er knyttet til området, samt under hensyn til de internationale forpligtelser og for at fastsætte lettere administrerbare fredningsbestemmelser gældende for hele området. Fredningsnævnet har således ikke fundet, at disse hensyn er tilstrækkeligt tilgodeset ved lovgivningens almindelige regler, herunder fingerplanen og de tidligere fredninger.

Fredningsnævnet har udtaget to ejendomme langs Bistrupvej (matr.nr. 16b og 16e Stavnholt By, Farum). Fredningsnævnet har herved lagt vægt på, at der er tale om to villagrunde på i alt 0,46 ha, som ligger i udkanten af fredningsområdet, og som støder op til bymæssig bebyggelse.

Fredningsnævnet har ikke fundet grundlag for at udtage matr.nr. 99 og 102 b Birkerød Bistrup (lb.nr. 129), der er noteret som landbrug. Fredningsnævnet har herved lagt vægt på, at arealerne udgør en vigtig biologisk spredningskorridor.

Nævnet har heller ikke fundet grundlag for at lade matr.nr. 9h Stavnholt By, Farum (lb.nr. 4b) udgå af fredningen. Fredningsnævnet bemærker, at ejendommen i forvejen er omfattet af fredningskendelse af 19. august 1982.

Fredningsnævnet har foretaget en sammenskrivning og forkortelse af de foreslåede fredningsbestemmelser. Fredningsnævnet har opdelt fredningsområdet i følgende 4 delområder: Enghaven (delområde A), Golfbanearealet (delområde B), Fingerplan 2007's indre kile (delområde C) og Fingerplan 2007's ydre kile (delområde D). Fredningsnævnet har i §§ 1-6 fastsat bestemmelser for hele fredningsområdet. Fredningsbestemmelserne omhandler bl.a. tilstandsændringer mv. (§ 3), naturpleje og naturgenopretning (§ 4), tilsyn (§ 5) og offentlighedens adgang (§ 6). I §§ 7-10 er der

fastsat bestemmelser og mål for hver af de fire delområde (A-D). I § 12 er der fastsat bestemmelser om ophævelse af tidligere fredninger.

Klager og senere bemærkninger

Fredningsnævnets afgørelse om fredning er påklaget af Naturstyrelsen, Furesø Kommune, Rudersdal Kommune og en række private lodsejere. Fredningsnævnets afgørelse om erstatning er påklaget af en række lodsejere.

Efter klagefristen har Natur- og Miljøklagenævnet bl.a. modtaget bemærkninger fra nuværende ejer af matr.nr. 18 Bregnerød By, Farum (lb.nr. 111), der ønsker ejendommen udtaget af fredningen, samt fra ejeren af matr.nr. 122c Birkerød By, Bistrup (lb.nr. 141) om angivelse af havearealer.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 20. oktober 2011 meddelt foreløbige beslutninger, og den 28. august 2015 sendt et udkast til reviderede fredningsbestemmelser samt udkast til revideret fredningskort. Fredningsbestemmelserne er formuleret med udgangspunkt i Danmarks Naturfredningsforenings fredningsforslag, myndighedernes bemærkninger hertil samt fredningsnævnet og Natur- og Miljøklagenævnets beslutninger. Udkast til afgørelse om fredning med tilhørende fredningskort (august 2015) har været sendt i høring hos bl.a. samtlige lodsejere inden for fredningen med henblik på at nævnet kan modtage krav om fredningserstatning samt bemærkninger om eventuelle behov for rettelser af fredningsbestemmelser og angivelser på fredningskort. På den baggrund har nævnet i 2015 modtaget høringssvar fra Furesø Kommune og Rudersdal Kommune samt fra en række lodsejere, jf. nærmere nedenfor.

Naturstyrelsen har i klagen over fredningsnævnets afgørelse gjort gældende, at fredningsområdet skal indskrænkes, og at fredningsbestemmelsernes udformning skal ændres gennemgribende.

Naturstyrelsen finder, at fredningen skal indskrænkes til at omfatte arealet mellem Furesøen og Dumosevej/Bistrupvej (290 ha). Eventuelt kan det overvejes at medtage et mindre areal (37 ha) i tilknytning hertil, som indgår i den indre grønne kile. Herved vil fredningens udstrækning stort set svare til Furesø Kommunes tidligere indstilling til fredningsnævnet. For det nordlige område – som foreslås udtaget af fredningen – er det styrelsens opfattelse, at de landskabelige og naturmæssige hensyn tilgodeses gennem planlovens § 5 j, landsplandirektivet vedrørende fingerplan, naturbeskyttelseslovens generelle bestemmelser samt planlovens landzonebestemmelser. Der ses ikke at være fredningsmæssige værdier af særlig betydning, som kan begrunde inddragelsen af området under fredningen. Der henvises til styrelsens tidligere bemærkninger af 25. marts 2008, af 20. november 2008 samt af 10. april 2009 om bl.a. fredningens afgrænsning. For det sydlige område er det styrelsens opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at samle de spredte ældre fredninger i en samlet moderiseret fredning, og at en fredning af denne væsentligste del af den grønne kile samtidig kan begrundes i behovet for at skabe en samlet plejeindsats, der kan understøtte og forbedre de landskabelige og naturmæssige værdier.

Naturstyrelsen finder desuden, at fredningsbestemmelserne på en række punkter er formuleret upræcist og uhensigtsmæssigt. Som eksempler peges bl.a. på, at (§ 1) formålsbestemmelserne ikke er dækkende, at (§ 3) forbuddene mod ændringer af vegetationsforhold, jordbearbejdning, tilsåning mv. er upræcise og vidtgående, at bestemmelser om driftsmæssigt nødvendige bygninger bør erstattes af sædvanlige bestemmelser herom, og at bestemmelsen om shelters bør præciseres. Der peges også på (§ 6), at der er behov for mere præcise/omfattende bestemmelser om stiforbindelser, her-

under om offentlighedens adgang til golfområdet. Styrelsen har i tidligere bemærkninger kommenteret de af DN foreslåede fredningsbestemmelser i revideret fredningsforslag december 2008 og opfordret til en række ændringer/præciseringer.

Naturstyrelsen har i forbindelse med udarbejdelsen af udkast til reviderede fredningsbestemmelser i 2015 bl.a. bemærket, at gennemskrivningen af fredningsbestemmelserne overordnet set har gjort disse langt klarere og mere i overensstemmelse med sædvanlig praksis. Styrelsen har foreslået redaktionelle rettelser og enkelte ændringer, bl.a. vedrørende forbud mod beplantning.

Furesø Kommune har i klagen over fredningsnævnets afgørelse anført, at kommunen er positivt indstillet over fredningssagen og anerkender fredningens geografiske afgrænsning, som fastsat af fredningsnævnet. Kommunen finder imidlertid, at de af fredningsnævnet fastsatte bestemmelser er upræcise og på visse punkter mere vidtgående end sædvanligt, og foreslår, at der udarbejdes et nyt sæt fredningsbestemmelser med udgangspunkt DN's reviderede fredningsforslag fra december 2008, som kommunen tidligere har kommenteret.

I klagen peges på en række af de af fredningsnævnet fastsatte fredningsbestemmelser og forhold i erstatningsafgørelsen og på fredningskortet, som kommunen mener, er fejlagtige, upræcise eller uhensigtsmæssige. Bl.a. peges på, at (§ 1, 2, 7, 8 9 og 10) afgrænsningen af og delformålene for de fire delområder ikke er dækkende eller er uhensigtsmæssige, herunder at visse af delformålene savner hjemmel, at (§ 3) forbuddene mod tilstandsændringer er upræcise og tilsyneladende mere vidtgående end almindelig fredningspraksis, at (§ 4) om pleje tillægger den efterfølgende plejeplan en funktion vedrørende ændret arealanvendelse, som der ikke er hjemmel til, at (§ 4, stk. 7) etablering af udsigtsskiler i træbevoksningen omkring Hestkøbgård er i strid med fredningens formål om at bevare områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier, at (§ 6) stibestemmelser bør ændres, herunder udbygges med en bestemmelse, der sikrer, at stierne kan udlægges som handicapvenlige, at (§ 7) det kan overvejes at tilføje en bestemmelse om, at bebyggelsen i området ved Forårsvej ikke må overstige 1½ plan, at (§ 7) nåletræsbevoksning ikke har væsentlig betydning i forhold til fredningen, og at kommunen på den baggrund anbefaler, at bestemmelsen om fjernelse af nåletræsbevoksning (matr.nr. 38b og 5b) udgår, at en mindre del af matr.nr. 6a Stavnsholt By, Farum, ønskes anvendt til skolelandbrug, og at der med henblik herpå ønskes mulighed for at opsætte skelbeplantning og simple anlæg til rekreativ brug, og at der i fredningskortet er fejl i angivelsen af bebyggelse og stiforløb, herunder er stiforløbene på golfbanen ikke angivet.

Furesø Kommune har i 2015 bemærket, at de væsentlige klagepunkter fra Naturstyrelsens og kommunerne over fredningsnævnets afgørelse om fredning er imødekommet med det nu foreliggende udkast til fredningsbestemmelser. Kommunen har foreslået redaktionelle rettelser og enkelte ændringer, herunder vedrørende bevaringsværdige træer, angivelse af skovarealer og angivelse af stednavne på fredningskortet. Kommunen har endvidere henvist til, at der verserer sager om lovligheden af havearealer nord for Furesøen. Kommunen har, jf. notat af 2. oktober 2015 og supplerende bemærkninger af 27. oktober 2015, gjort gældende, at der ikke findes lovlige havearealer inden for fredningen på matr.nr. 8s Stavnsholt By, Farum. Kommunen beder om, at fredningskortet bringes i overensstemmelse hermed.

Rudersdal Kommune har i klagen over fredningsnævnets afgørelse anført, at de af fredningsnævnet fastsatte bestemmelser på væsentlig måde afviger fra DN's reviderede fredningsforslag, og at de fastsatte bestemmelser er upræcise og uhensigtsmæssige. Kommunen peger bl.a. på, at (§ 4 stk. 7)

der ikke bør kunne etableres udsigtskiler i bevoksningen omkring Hestkøbgård, at (§ 9, stk. 5) der ikke bør fastsættes bestemmelser om placering af foderhuse uden tilknytning til anden bebyggelse for en specifik ejendom (lb.nr. 129), idet sådanne forhold også for denne ejendom må afklares ved dispensation, at (§ 3) forbuddene mod tilstandsændring er uklare og for restriktive, at en række af DN foreslåede mere konkrete og hensigtsmæssige fredningsbestemmelser er bortfaldet, herunder bestemmelser om etablering og udvidelser af boliger, samt at en række af de fastsatte bestemmelser er overflødige eller mangler hjemmel. Desuden peges på, at fredningskortet er baseret på et forældet kortmateriale og indeholder en række fejl og mangler. Eksempelvis vedrørende angivelse af haver, stier - herunder stier på golfbanearealet som baserer sig på en tidligere fredning - bebyggelse, afgrænsning af delområder, udsigtspunkter, eksisterende væsentlige beplantninger og levende hegn samt visse værdifulde træer, som skal bevares efter tidligere fredninger.

Rudersdal Kommune har i 2015 bemærket, at de nu foreliggende fredningsbestemmelser understøtter de oprindelige ønsker for fredningen, og at de ændringer, der er foretaget af fredningsbestemmelser og kortbilag, gør fredningen til et mere præcist og entydigt administrationsgrundlag for kommende sagsbehandling og udarbejdelse af plejeplaner. Kommunen peger dog på, at den tidligere beskrivelse af kulturhistoriske værdier i tilknytning til Hestkøbgård bør uddybes, jf. redegørelsen ovenfor, således at det fremgår, at Hestkøbgård-komplekset rummer kulturhistoriske værdier i kraft af de meget fine bygninger med høj bevaringsværdi, og at Furesø Golfklubs arealer rummer fredede stendiger, hvilket man har været meget opmærksom på i forbindelse med udformningen af golfbanen.

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening har på baggrund Naturstyrelsens klage over fredningens afgrænsning bemærket, at landskabet i hele fredningsområdet er underlagt samme store pres for udnyttelse på grund af dets bynære beliggenhed. Alene fredning kan sikre områdets landskabelige værdier, som gennem mange år løbende er blevet antastet gennem mange tilsyneladende ubetydelige små indgreb. Uden en fredning vil området langsomt men sikkert miste sit landskabelige præg og overgå til bymæssig bebyggelse. Foreningen er enig i behovet for ændringer af fredningsbestemmelserne med henblik på at få klare og mere sædvanlige fredningsbestemmelser samt i behovet for rettelser på fredningskortet. Danmarks Naturfredningsforening har i 2015 bemærket, at fredningen med den nuværende udformning er dækkende for, hvad en fredning af området efter foreningens opfattelse bør indeholde, og at man ikke har bemærkninger til afgørelsesudkastet.

Lbnr. 3 – Poul Damgaard – Matr.nr. 9g og 11o Stavsholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår manglende angivelse af havearealer.

DN har opfordret til, at fredningskortet rettes, så det svarer til den aktuelle tilstand.

Lb.nr. 4b – Ole Hesselkilde - matr.nr. 9h og 4æ Stavsholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår mulighed for opførelse af bolig på matr.nr. 9h. Klager (tidligere ejer af matr.nr. 9h) har ønsket mulighed for at kunne opføre en aftægtsbolig på matr.nr. 9h eller alternativt at indrette en bolig i en overflødig driftsbygning (gammel lade på 215 m²) på matriklen. Der henvises bl.a. til ejendommens beliggenhed i udkanten af fredningen blandt eksisterende beboelsesejendomme. Ejendommen er omfattet af fredning fra 1982, der tillige indeholder forbud mod opførelse af ny bebyggelse. Der er ikke taget stilling til det ønskede efter landzonereglerne. Matr.nr. 9h er efterfølgende erhvervet af Furesø Kloak Holding ApS. I klagen er det også gjort gæl-

dende, at fredningen ophæver en mulighed efter 1982-fredningen for, at kommunen kan lade et område ved Forårsvej udgå af fredningen ved en lokalplan, jf. 1982-fredningens § 7. Ejer ønsker denne bestemmelse opretholdt, alternativt at der tilkendes erstatning for værdiforringelsen. Ejer har i 2015 fremsendt supplerende bemærkninger om bl.a. erstatning for fredning.

DN har til klagen bemærket, at en eventuel mulighed for opførelse af bolig på matr.nr. 9h må forudsætte nedrivning af den gamle lade. En mere restriktiv bestemmelse, der ikke giver mulighed for at udtage området ved Forårsvej af fredningen, er fornuftig.

Lb.nr. 6-16 Grundejerforeningen Forårsvej v. Formand Lone Gade

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår den maksimale bebyggelsesgrænse for eksisterende sommerhuse i området. Grundejerforeningen har oprindeligt gjort gældende, at en videreførelse af bestemmelsen i 1982-fredningen om et maksimalt bebygget areal på 75 m² er utidssvarende, og at grænsen for bebyggelse kan øges uden at komme i strid med fredningens formål. Efterfølgende har foreningen konstateret, at den påklagede fredning ikke viderefører den hidtidige gældende grænse for bebyggelse men derimod fastsætter en ubegrundet skærpelse, idet grænsen er ændret fra "bebygget areal" på 75 m² til "bebygget etageareal" på 75 m². Hidtil har det været muligt at opføre fritidshuse med såvel kælder som udnyttet tagetage, når blot det maksimalt bebyggede areal på hver etage ikke oversteg 75 m². Der er allerede en del ejendomme med et langt større bebyggelsesareal i området. Skærpede bestemmelser vil på grund af allerede lovlig opført bebyggelse alene få betydning for 5 ud af 13 ejendomme. Foreningen foreslår, at bestemmelsen ændres således, at der på hver grund maksimalt må være et bebygget areal på 110 m² plus 30 m² udhus eller 150 m² totalt bebygget areal. Alternativt at den hidtidigt gældende grænse på maksimalt 75 m² bebygget areal på hver grund videreføres uændret.

Natur- og Miljøklagenævnet har også modtaget klager fra bl.a. enkelte ejere af ejendomme på Forårsvej (lb.nr. 6 Erik Kruse Jørgensen og lb.nr. 14 Jeanette Brand). Desuden har Natur- og Miljøklagenævnet modtaget og behandlet en ansøgning om dispensation til ny bebyggelse (NMK-522-00023).

DN har til klagen bemærket, at foreningen nøje har overvejet fredningskendelsens videreførelse af bebyggelsesgrænsen på 75 m². Hvis Natur- og Miljøklagenævnet beslutter at ændre bestemmelsen, anbefaler DN, at man tillader en udvidelse af sommerhusene op til 100 m² i én etage. Sommerhuse, der allerede er bygget i to etager, bør ikke kunne udvides.

Furesø Kommune har som nævnt ovenfor bemærket, at det kan overvejes at tilføje en bestemmelse om, at bebyggelsen ikke må overstige 1½ plan.

Grundejerforeningen har i 2015 supplerende bemærket, at husene på Forårsvej har status af fritidshuse i landzone, og at det derfor ikke er korrekt i fredningen at betegne dem som sommerhuse. Betegnelsen kan desuden give anledning til misforståelser, for eksempel at husene er omfattet af reglerne for sommerhuse i sommerhusområder, jf. planlovens kapitel 8. Grundejerforeningen beder derfor om, at betegnelsen "sommerhuse" rettes til "fritidshuse".

Lb.nr. 17 – Hugo Andersen – matr.nr. 3e og 7g Stavnholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår navnlig en konkret byggemulighed i henhold til 1982-fredningen samt fredningsbestemmelsen om materialevalg ved bebyggelse. Ejer ønsker muligheden for en bygningsmæssig udvidelse opretholdt med henvisning til ønsket om en mindre udvidelse af

eksisterende bygninger, alternativt kræves erstatning. Ejer gør desuden gældende, at det ikke er relevant at begrænse materialevalget ved ombygning mv. Der henvises til byggetraditionen i området, og til at større projekter allerede kræver myndighedsgodkendelse.

DW har til klagen bemærket, at det er muligt at søge om dispensation til bygningsmæssige ændringer, og at der ikke i fredningen bør stå, at der kan udvides med 50 m² på den pågældende ejendom. I 1982-fredningen er det fastsat, at fredningen ikke er til hinder for, at den bestående bebyggelse på ejendommen indrettes og tages i brug til spejderformål, samt at denne bebyggelse endvidere kan suppleres med træskure el. lign. med et samlet bebygget areal på indtil 50 m², jf. § 5. Der bør være restriktioner på materialevalg til byggeri og anlæg med henblik på at sikre områdets landskabelige udtryk. F.eks. for at kunne begrænse anvendelsen af sortglaseret tegl.

Klager har i 2015 supplerende bemærket, at 1982-fredningen var en mindre, lodsejerinitieret fredning uden erstatning, men med nævnte specifikke byggemuligheder. Desuden synes det urimeligt og langt ud over fredningens formål at hindre muligheden for at opføre yderligere 50 m² på en ejendom på 5,5 ha og endvidere klart urimeligt i forhold til naboerne på Forårsvej, som ifølge klagenævnets foreløbige beslutninger, jf. nærmere nedenfor, alle må bygge 10 m² hver, dvs. op til 140 m² inden for en afstand på 100 – 150 m fra ejendommen.

Lb.nr. 22 – Ella Britta Olsen m.fl. – matr.nr. 8x, 8v, 8a og 8æ Stavnholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår anlæg af 217 m sti på ejers ejendom ved skel mod Furesø Golfklubs baner. Ejer gør gældende, at der ikke bør anlægges en sådan sti. Den kommende øgede færdsel sammenholdt med fjernelse af nåletræsbevoksning på matr.nr. 38b Stavnholt By, Farum, vil forstyrre og skræmme dyrelivet (rådyr, harer, fasaner, gråænder, musvåger og fiskehejrer). En øget færdsel vil desuden medføre gener i form af løse hunde og nedtrådte afgrøder mv., som vil medføre økonomisk tab for ejer. Der er tilstrækkeligt med offentlige stier på Furesø Golfklubs baner.

DW har i bemærkninger til klagen fastholdt, at der bør være en offentlig sti det pågældende sted, så offentligheden får forbedret mulighed for at færdes i området uden at skulle gå langs trafikerede veje eller på golfbaneareal.

Lb.nr. 25 – Jacob Nellemann – matr.nr. 8g m.fl. Stavnholt By, Farum

Ejer har i 2015 meddelt, at en ændret angivelse af havearealer på matr.nr. 8g, jf. fredningskortet til Natur- og Miljøklagenævnets udkast til fredningsafgørelse (august 2015), ikke er korrekt.

Lb.nr. 26 – Niels Henrik Christensen m.fl. - matr.nr. 8m Stavnholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår placering af ny sti nord for Furesøen langs ejers skel. Ejer ønsker stien rykket 50-100 m ind på kommunens areal, dvs. mod øst. En placering som angivet på fredningskortet – dvs. i skellet mellem klagers ejendom og kommunens ejendom - vil forringe herlighedsværdi betragteligt.

DW har ikke haft bemærkninger til klagen.

Lb.nr. 28 – Ullamaija Reppien og Tarben Vormslev Olsen – matr.nr. 8n Stavnholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår manglende angivelse af havearealer. Som begrundelse for at der er tale om havearealer, henvises bl.a. til tidligere afgørelser, herunder Naturklagenæv-

nets afgørelse af 5. december 2001 om registrering af § 3-arealer på ejendommen. Efterfølgende er det principalt gjort gældende, at ejendommen skal udgå af fredningen. Der er bl.a. henvist til, at der er tale om en villagrund, som ligger i udkanten af fredningsområdet, at arealerne støder op til bymæssig bebyggelse og ligger omgivet af andre villaer, samt at matr.nr. 8n sammen med matr.nr. 10p og 10bh fremtræder som en sammenhængende villahave. Der er endvidere henvist til, at arealerne er tilstrækkeligt beskyttede af den almindelige lovgivning.

DN opfordrer Natur- og Miljøklagenævnet til at rette angivelsen af havearealet på kortet, så det svarer til den aktuelle tilstand.

Klager har i 2015 supplerende bemærket, at den nordlige del (2.424 m²) af matr.nr. 8n Stavnsholt By, Farum, skal angives som haveareal i overensstemmelse med de aktuelle faktiske forhold. Der er bl.a. henvist til fotografier og en tidligere afgørelse fra Naturklagenævnet. I øvrigt anføres det, at en nærmere angivelse af § 3-arealer som henholdsvis eng og mose ikke svarer til de faktiske forhold, idet hele det pågældende areal består af siv og rørskov.

Lb.nr. 29 – Peter Taarnhøj – matr.nr. 8k og 8s Stavnsholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår angivelse af havearealer. Som begrundelse for at der er tale om havearealer, henvises bl.a. til Naturklagenævnets afgørelse af 8. juli 2006 om registrering af § 3-arealer på ejendommen og til Lyngby Rets dom af 25. september 2008. Efterfølgende er det principalt gjort gældende, at ejendommen skal udgå af fredningen. Der er bl.a. henvist til, at der er tale om villaarealer af parklignende karakter, som ligger i udkanten af fredningsområdet, at arealerne støder op til bymæssig bebyggelse og ligger omgivet af villahaver, samt at matr.nr. 8k og 8s sammen med matr.nr. 10k fremtræder som en sammenhængende villahave. Der er endvidere henvist til, at arealerne er tilstrækkeligt beskyttede af den almindelige lovgivning. Endvidere er der peget på, at det vil være i strid med lighedsgrundsætningen at beholde arealerne i fredningen uden angivelse som haveareal. Det er tillige gjort gældende, at fredningen udtrykkeligt skal give mulighed for terrænændringer på op til 50 cm inden for havearealer.

DN har i bemærkninger til klagen opfordret til, at fredningskortet rettes, så angivelsen af havearealer svarer til den aktuelle tilstand. Natur- og Miljøklagenævnet har fået en henvendelse fra tredjemand om, at der ikke kan være tale om havearealer.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 19. december 2014 truffet afgørelse om, at arealer på ejendommen ikke har karakter af udyrkede arealer, der er tilgængelige for offentligheden i medfør af naturbeskyttelseslovens § 24 (NMK-512-00021).

Klager har i 2015 supplerende bemærket, at arealer på matr.nr. 8k og 8s Stavnsholt By, Farum, i overensstemmelse deres faktiske fremtræden skal angives som havearealer, i det væsentlige som angivet på Natur- og Miljøklagenævnets udkast til fredningskort (august 2015). Det anføres, at de pågældende arealer fremstår som have med samme bevoksning som omkringliggende arealer, der er angivet som havearealer. Der er bl.a. henvist til en række fotos og et besigtelsesnotat fra 2011, der er udarbejdet af beboerne i området. For så vidt angår den nærmere afgrænsning af havearealer på matr.nr. 8k bemærkes det, at et areal, der ligger mod øst langs den opgravede indsø, tillige er have. For så vidt angår den nærmere afgrænsning af havearealer på matr.nr. 8s bemærkes det, at kun de inderste 10-30 meter i matriklens nordlige kant er angivet som have, men at arealet mod syd fra indsøen tillige er have. Dog er de østlige ca. 10 meter eng som angivet på fredningskortet.

Furesø Kommune har i 2015 gjort gældende, at arealer på matr.nr. 8s ikke skal angives som havearealer, jf. nærmere nedenfor.

Lb.nr. 32 – Lone og Lars Loldrup – matr.nr. 8i og 8o Stavnholt By, Farum

Ejer har i klagen over fredningsnævnets afgørelse gjort gældende, at ejendommen skal udtages af fredningen. Ejendommen fremtræder som almindelig villabebyggelse med villahave og har været bebygget siden 1933. Det anføres bl.a. at ejendommen – ligesom matr.nr. 16b og 16e som fredningsnævnet har udtaget af fredningen – ligger i udkanten af fredningen, på Damgårdsvej og støder op til bymæssig bebyggelse. Der er ingen fredningsinteresser, som kan begrunde en afgørelse om fredning af ejendommen, der ligger i landzone og allerede er underlagt begrænsninger for udnyttelsen. Desuden gøres gældende, at fredningen henset til bestemmelser i planlov, naturbeskyttelseslov og tidligere fredninger mv. som sådan er overflødig.

DN har i bemærkninger til klagen gjort gældende, at fredningsgrænsen bør fastholdes. Restriktioner på hegn og byggematerialer kan have betydning for det landskabelige udtryk, uanset at ejendommen ligger i udkanten af fredningsområdet.

Lb.nr. 33 – Helle og Michael Hegner - matr.nr. 3h, 3g og 3d Stavnholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår angivelse af havearealer. I supplerende bemærkninger af 8. august 2011 har klager fremsendt oplysninger om navnlig Enghaven.

DN har i bemærkninger til klagen opfordret til at fredningskortet rettes så angivelsen af havearealer svarer til den aktuelle tilstand.

Lb.nr. 36 - Ida Lindemann Jensen og Peter Koch Jensen – matr.nr. 7l og 9l Stavnholt By, Farum

Ejer har ikke påklaget fredningsnævnets afgørelser, men har i 2015 protesteret mod fredning af deres ejendom, subsidiært mod anlæggelsen af en offentlig sti, som ifølge fredningskortet delvis vil forløbe på ejendommen. For så vidt angår fredning af ejendommen gøres det gældende, at der er tale om en eksisterende villabebyggelse i udkanten af fredningsområdet, og at alle andre bebyggede ejendommen mod Damgårdsvejen ikke er med i fredningen. Bl.a. det forvaltningsretlige lighedsprincip bør medføre, at også matr.nr. 9l og 7l udtages af fredningen. Endvidere knytter der sig ikke fredningsmæssige interesser til ejendommen. For så vidt angår et stiudlæg, der bl.a. berører ejendommens sydelige ende, gøres det gældende, at stien i stedet vil kunne anlægges på kommunens arealer mod syd. Endvidere er indgrebet i strid med proportionalitetsgrundsætningen, idet der i forvejen er etableret et stisystem mellem Damgårdsvej og Enghavevej, mindre end 100 meter fra den planlagte sti. Anlæggelsen af stien vil i øvrigt betyde en væsentlig forringelse af herlighedsværdien på ejendommen. Den planlagte sti ønskes på den baggrund udtaget af fredningen, alternativt ønskes det, at den ikke placeres på ejendommen. Såfremt kravene ikke imødekommes, gøres krav på erstatning.

Lb.nr. 42 – Peter Albeck – matr.nr. 11u Stavnholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår navnlig erstatning for mistede byggemuligheder på en ubebygget grund i landzone ved Stavnholtvej, jf. erstatningsafgørelsen. Der peges tillige på, at der under sagens behandling har været skiftende angivelser af bebyggelse og havearealer. Supplerende har klager anført, at ejendommen ligger mellem to bebyggede parceller og over for en stor bebygget planteskole, samt at der efter princippet om huludfyldning tidligere er givet tilladelse til bebyggelse i området mellem Stavnholt By og Furesøen.

Lb.nr. 45 – Pia og Poul Berthelsen – matr.nr. 11m Stavsholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår navnlig erstatning for eventuel manglende mulighed for at renovere væksthuse til brug for champignonproduktion og fortsætte aktivitet med oplagsplads på ejendommen. Det gøres gældende, at der er tale om fortsættelse af hidtidig virksomhed, som skal kunne fortsætte eller alternativt må erstattes. Fredningsnævnet har i forbindelse med afgørelse om erstatning udtalt, at fredningsforslaget ikke er til hinder for, at ejerne kan fortsætte igangværende lovlig virksomhed på ejendommen, herunder færdiggøre den påbegyndte renovering af væksthuse.

DN har ikke haft bemærkninger.

Naturklagenævnet har 17. februar 2010 truffet afgørelse om, at der ikke er tale om renovering men i givet fald nyopførelse af væksthuse, og at væksthuse kræver landzonetilladelse, idet de ikke er nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom (NKN-31-01394).

Lb.nr. 46 - Inga Coelho og Henning Pedersen – matr.nr. 3m Stavsholt By, Farum

Ejerne har ikke klaget over fredningsnævnets afgørelser, men har i 2015 oplyst, at de har overtaget grunden på 18.526 m² i 1993, og at der var tale om et tidligere gartneri, der gik konkurs i slutningen af 1970'erne. På grunden er der en række forfaldne drivhuse. Disse drivhuse er i en stand, hvor en fjernelse ville medvirke til forskønnelse af området og fremme af fredningens formål. Hvis fredningen gennemføres, vanskeliggøres ejernes mulighed for at finansiere oprydningen gennem etablering af f.eks. frugtplantage eller juletræsproduktion. På den baggrund ønskes ejendommen udtaget af fredningen, alternativt ønskes erstatning svarende til de estimerede oprydningssomkostninger på 500.000 kr.

Lb.nr. 55 – Christina og Jan Ole Rose Petersen – matr.nr. 13b Stavsholt By, Farum

Klagen over fredningsnævnets afgørelse angår erstatning for opsætning af en mobilantennemast på naboejendom, som ejer mener, er opsat på forkerte præmisser. Klagen synes således ikke at vedrøre afgørelsen om fredning eller erstatning i anledning af fredningen.

Lb.nr. 56 – Eva og Ditlev Pontoppidan (ejer) – matr.nr. 13a og 11f Stavsholt By, Farum og Haveforeningen Damgården

Ejer har ikke klaget over fredningsnævnets afgørelser, men har i 2015 kommenteret formuleringer i Natur- og Miljøklagenævnets udkast til fredningsafgørelse (august 2015), navnlig en ændret særbestemmelse om de eksisterende haveforeninger. Ejer er enig i, at der i fredningen bør være et generelt forbud mod at etablere nye skure og campingvogne, men at der – som der lægges op til i udkastet – bør være en mulighed for dette i haveforeningerne. For at sikre en fleksibel og smidig administration foreslås - som det tillige fremgik af fredningsnævnets afgørelse - at det bør være muligt at opføre nye haveforeningshuse og opstille nye campingvogne til erstatning for de eksisterende uden fredningsnævnets godkendelse i hvert enkelt tilfælde. På den baggrund foreslås følgende formulering:

”Opførelse af nye haveforeningshuse på op til 8 m² og opstilling af nye, indregistrerede campingvogne til erstatning for de eksisterende haveforeningshuse og eksisterende campingvogne er tilladt. I andre tilfælde kræver opførelse af nye haveforeningshuse eller opstilling af nye campingvogne fredningsnævnets godkendelse.”

Haveforeningen Damgården har ligeledes i 2015 kommenteret formuleringer i Natur- og Miljøklagenævnets udkast til fredningsafgørelse (august 2015), herunder særbestemmelsen om eksisterende haveforeninger. Foreningen bakker i øvrigt op om fredningen, der bl.a. medvirker til at sikre medlemmerne adgang til et dejligt rekreativt område.

Birkerød Spejdergruppe ved Olav Vind Larsen - matr.nr. 1bg Hestkøb, Bistrup

Spejdergruppen har i 2015 oplyst, at man påtænker at søge Rudersdal Kommune om tilladelse til at opføre en overdækket pavillon til brug for spejderaktiviteter hele året på spejdergrunden på Hestkøb Vænge 22C, hvilket ikke antages at blive forhindret med fredningen.

Lb.nr. 61 – Henrik Ottosen – matr.nr. 38a og 38c Stavnholt By, Farum og matr.nr. 103 a Birkerød By, Bistrup

Ejerne har i klagen over fredningsnævnets afgørelse gjort indsigelse mod anlæg af en ny sti på ejers ejendom ved skel mod Furesø Golfklubs arealer. Det er anført, at stien vil medføre tab, idet arealet i al fremtid går ud af almindelig drift, og desuden vil stien medføre gener i form af indkig til ejers havearealer. Der kan endvidere være behov for beplantning langs stien for at skærme for udsigten fra golfbanen.

Lb.nr. 69 – Det Danske Spejderkorps, Furesø Spejderråd – matr.nr. 18g Stavnholt By, Farum

Spejderrådet har i klagen over fredningsnævnets afgørelse anført, at man fortsat ønsker at kunne benytte ejendommen til spejderformål, herunder at kunne opføre relevant bebyggelse. Alternativt tages der forbehold for et større erstatningskrav. I bemærkninger fra 2015 er det supplerende bl.a. anført, at Spejderrådet støtter fredningen og er indforstået med, at en om- og tilbygning af en eksisterende bjælkehytte på grunden kræver fredningsnævnets godkendelse, jf. fredningens § 4. Spejderrådet foreslår imidlertid fredningsbestemmelserne ændret for at lette opstilling af sheltere og bålhytter. Bl.a. foreslås der tilføjet en bestemmelse, hvorefter fredningen ikke er til hinder for opstilling af sheltere og bålhytter.

DN mener ikke, at fredningen er til hinder for, at ejendommen kan bruges som hidtil.

Lb.nr. 73 – Henrik Lyngbye Pedersen – matr.nr. 15 og 14g, Stavnholt By, Farum nu matr.nr. 15 (Mads Kristoffer Storgaard Mehlsen og Camilla Storgaard Mehlsen) og matr.nr. 14i (Jens Otto Rasmussen og Elisabeth Agens Rasmussen)

Fredningsnævnet har fremsendt en ansøgning om dispensation fra fredningen til at bibeholde tre mindre beplantninger på i alt 14.900 m². Ansøger har bl.a. oplyst, at beplantningerne er planlagt i vinteren 2005/2006, og i god tro udført i foråret 2007 for så vidt angår to beplantninger mod Høveltevej, og i efteråret 2007 for så vidt angår den tredje beplantning. Furesø Kommune har bl.a. med henvisning til daværende fredningsforslags § 4, og at området er omfattet af udpegning som 'skovrejsning uønsket', varslet påbud om fjernelse af beplantningerne. Kommunen har efterfølgende bemærket, at det ikke kan afvises, at de to beplantninger mod Høveltevej er udført før offentliggørelsen af fredningsforslaget den 18. august 2007.

DN Lokalafdelingen i Furesø har bemærket, at man ikke støtter skovrejsning i nogen form i området, og at en eventuel lovliggørende dispensation til dele af beplantningen må være betinget af, at alle højskovarter fjernes. Beplantning sydvest for vejen mellem Fuglsang og Bregnerødgård bør under alle omstændigheder fjernes i sin helhed, da den vil hæmme for udsigten over landskabet.

Nuværende ejere af matr.nr. 14i har i 2015 supplerende bl.a. bemærket, at der i fredningsnævnets erstatningsafgørelse ved en fejl ikke er tilkendt erstatning for sti på ejendommen. For at lette vedligeholdelsen af en eksisterende sti over matr.nr. 21 Stavnsholt by, Farum, foreslås stien udlagt som en trampesti gennem et dyrket areal, i stedet for den nuværende "græskam" mellem to dyrkede marker. Endvidere fremgår det, at ejer ønsker at flytte en remise inden for samme matrikel.

Lb.nr. 78 – Kay Geels – matr.nr. 6s Stavnsholt By, Farum

Ejer har i klagen over fredningsnævnets afgørelse bl.a. gjort gældende, at angivelser af havearealer på ejendommen og stier i fredningsområdet i øvrigt er angivet forkert.

DW har til klagen bemærket, at fredningskortet skal afspejle den aktuelle tilstand på ejendommen.

For så vidt angår havearealer har ejer i 2015 supplerende bl.a. bemærket, at hele matr.nr. 6s skal angives som haveareal, da det er bedst dækkende for de faktiske forhold. Det er nærmere oplyst, at der i 1997, da ejer overtog ejendommen, var plantet en rødgransplantage langs Stavnsholt Gydevej (ca. 4.500 m², 90m x 45 m), og at dette areal med gamle træer måske kan betegnes som skov, selv om det er tyndet kraftigt ud. Rejsten af ejendommen har ejer beplantet med enkeltstående træer. Fra luften kan det se ud som skov, men det er et have- eller parkareal. Fra husets nordlige ende er der langs ejendommens vestlige skel et levende hegn (rødgran). Endvidere peges der bl.a. på, at der på matr.nr. 7d Stavnsholt By, Farum, er vildtremiser (levende hegn), som ikke er angivet på fredningskortet. Endelig peges der på, at erstatningen skal forhøjes under hensyn til de takstmæssige erstatninger, jf. afgørelsen om erstatning.

Lb.nr. 129 – matr.nr. 99 og 102b Birkerød By, Bistrup – nuværende ejere Karin Rosenmejer Larsen og Olav Vind Larsen

I klagen over fredningsnævnets afgørelse har den tidligere ejer gjort gældende, at ejendommen skal udtages af fredningen, alternativt at fredningsbestemmelserne ændres. Fredningsbestemmelserne skal ændres, dels således at hjortefarmen sikres mulighed for nødvendige bygningsanlæg mv., dels således at der kan anlægges en adgangsvej til ejendommen fra Julmosevej. Hvis de fastsatte restriktioner for hjortefarmen opretholdes, kræves erstatning som følge af driftstab opgjort til ca. 42 mio. kr., og hvis fredningen forhindrer anlæg af en ny adgangsvej, kræves erstatning for tab af herlighedsværdi og handelsværdi opgjort til 9 mio. kr.

Der er tale om en liebhaverejendom, som daværende ejer erhvervede ultimo maj 2007. Aktuelt er der vejadgang gennem et erhvervsområde, hvilket ifølge daværende ejer ikke er en hensigtsmæssig eller passende adgang til ejendommen, hvor der er en eksklusiv beboelse og investeringsfirmaer. Vejen fra Julmosevej ønskes anlagt som en 6 m bred vej belagt med grov asfalt. Fredningsnævnet har meddelt afslag på dispensation til anlæg af påbegyndt ny adgangsvej fra Julmosevej. Klager finder ikke, at den ansøgte vej vil være i strid med fredningsinteresser. Der henvises i den forbindelse bl.a. til vejens placering i forhold til bolig- og erhvervsbebyggelse, spredningskorridorer for vilde dyr og planter og til den forventede færdsel på vejen. I klagen gøres nærmere rede for baggrunden for ansøgningen, herunder om at ejer har påbegyndt vejanlægget i god tro inden offentliggørelsen af fredningsforslaget og har en klar berettiget forventning om at kunne etablere adgangsvejen, når bortses fra fredningen. Naturklagenævnet stadfæstede ved afgørelse af 18. marts 2008 et af Rudersdal Kommunes meddelt standsningspåbud vedrørende etablering af adgangsvejen. Af nævnets afgørelse fremgår det, at der var tale om et ulovligt forhold, idet vejanlægget var omfattet af fredningsforslagets foreløbige retsvirkninger. Rudersdal Kommune har efter behandling i Byplanudvalget

udtalt, at kommunen kan acceptere en ny adgangsvej uden hård belægning, jf. skrivelse af 18. januar 2008.

DN har på baggrund af klagen over fredningsnævnets afgørelse bemærket, at ejendommen er central for fredningen, da den opleves som en integreret del af det sammenhængende landskab, der udgør Stavnsholtkilen. *DN* finder videre, at eventuelt byggeri og tekniske anlæg, der er nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom skal opføres i umiddelbar tilknytning til det eksisterende landbrugsbyggeri. Ved placering af shelters bør der stilles krav til både placering og udformning. *DN* har ingen bemærkninger til fredningsnævnets afslag på dispensation til anlæg af adgangsvej. *DN* lokalafdeling har over for fredningsnævnet tilkendegivet, at der ikke bør gives dispensation til den ansøgte adgangsvej. Bl.a. med henvisning til, at ejendommen er beliggende i et område, der er udpeget som spredningskorridor for vilde dyr og planter, og at den ansøgte adgangsvej vil opdele bevoksningen på en måde, som ikke er optimal ud fra et naturmæssigt hensyn og vil medvirke til en yderligere forringelse af spredningsmulighederne.

Nuværende ejere har i 2015 - med henvisning til Natur- og Miljøklagenævnets foreløbige beslutninger som gengivet s. 15 i Natur- og Miljøklagenævnets udkast til afgørelse (august 2015) - bemærket, at der ønskes en særbestemmelse, hvorefter fredningen ikke er til hinder for bebyggelse mv., der er nødvendig for almindelig landbrugsdrift og husdyrhold, f.eks. heste, kreaturer o.lign. inden for gældende lovgivning. Hvis dette ikke imødekommes, vil fredningen medføre et driftstab, som kræves erstattet, jf. erstatningsafgørelsen. De nuværende ejere har den 29. marts 2016 supplerende bemærket, at muligheden for at anlægge en adgangsvej fra Julmosevej ønskes fastholdt, da dette fortsat kan være relevant. Tillige er det anført, at de bestemmelser, der sikrer, at der kan holdes husdyr på ejendommen, ikke nødvendigvis hjorte, men heste og kreaturer, der på tilsvarende vis har brug for læskure og indhegning osv, ønskes fastholdt.

Lb.nr. 131 – Andelsboligforeningen Julmosen – matr.nr. 102a Birkerød By, Bistrup

I klagen over fredningsnævnets afgørelse er det gjort gældende, at et angivet stiforløb ved andelsboligforeningen bør ændres. På fredningskortet til fredningsnævnets afgørelse er der angivet en eksisterende sti mellem matr.nr. 102a og 102d, som ikke eksisterer. Den pågældende sti er udlagt "på papiret" i forbindelse med daværende Birkerød Kommunes frasalg af matr.nr. 102a, men er aldrig etableret. Mellem matr.nr. 102b og matr.nr. 102 a,d,e er derimod skabt en form for trampesti, som følger forlængelsen af skellet mellem matr.nr. 102d og 102b og krydser tværs over matr.nr. 103a og b før den møder Duemosevej på samme sted som den på kortet angivne sti. Klager foreslår på den baggrund, at den på fredningskortet angivne stiforbindelse ændres i overensstemmelse med det faktiske forløb.

DN har til klagen bemærket, at fredningskortet skal afspejle de faktiske forhold.

Furesø Golfklub – bl.a. vedrørende matr.nr. 8æ Stavnsholt By, Farum

Golfklubben har i klagen over fredningsnævnets afgørelse gjort gældende, at man ønsker at kunne inddrage et areal på matr.nr. 8æ Stavnsholt By, Farum, til golfbane som erstatning for arealer, der blev mistet i forbindelse med forlængelsen af Duemosevej i 2007. Inddragelsen forudsætter erhvervelse eller langtidsleje af de pågældende arealer.

Furesø Kommune har til klagen bemærket, at kilebestemmelserne er til hinder for nyetablering og udvidelse af golfbanearealet, men at der med udlægning af erstatningsareal svarende til det mistede

efter kommunens opfattelse ikke er tale om udvidelse af golfbanen, men alene om en ændret placering af en del af denne. En sådan ændring anser kommunen ikke for at være i strid med kilebestemmelserne.

Furesø Golfklub har i 2015 supplerende bl.a. bemærket, at Furesø Golfklub som udgangspunkt ser positivt på offentlighedens adgang til golfbaneområdet og at offentlighedens almene adgang til området gennem årene ikke har været i konflikt med afviklingen af golfspillet på området. Klubben finder dog, at anlæggelse af en sti parallelt med et golfhul (mellem på den ene side golfbanens hul "H6" og på den ene side matr.nr. 38a og 38c mellem) som angivet på fredningskortet, der var vedlagt Natur- og Miljøklagenævnets udkast til fredningsafgørelse, medfører en væsentlig øget sikkerhedsrisiko, som bør undgås. Den almindelige sikkerhedsrisiko ved stiforløbet meget tæt på golfspillet intensiveres af, at golfspillere og offentlighedens publikum ikke kan se hinanden, når golfbolden sendes afsted, stort set i retning mod publikum. Furesø Golfklub henstiller derfor, at stien udgår af planerne, eller at stien henlægges til nærmere angivne arealer uden for golfklubbens arealer. Golfklubben gør endvidere opmærksom på, at fredningskortet ikke er retvisende med hensyn til eksisterende væsentlige bevoksning, og foreslår fredningsbestemmelserne ændret, bl.a. således at der ikke henvises til den på fredningskortet angivne golfbane. Golfklubben har endvidere rejst spørgsmål om fredningens betydning i forhold til muligheden for at udvide golfarealerne og muligheden for at anlægge nye golfhuller, supplerende eller som erstatning for eksisterende.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse:

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt tilgængeligt møde den 29. og 30. juni 2011, har deltaget Natur- og Miljøklagenævnets daværende 9 medlemmer, som har truffet afgørelse om fredning af Stavnsholtkilen, Stavnsholt Overdrev og Hestkøbgård: Anne-Marie Rasmussen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Britta Schall Holberg, Per Larsen, Peter Thysen, Jens Vibjerg og Henrik Waaben. For enkelte spørgsmåls vedkommende har dog kun deltaget 8 af nævnets medlemmer.

På baggrund af nævnets beslutninger om fredning og bemærkninger til det udkast til fredningsafgørelse med tilhørende fredningskort, der i august 2015 blev sendt i høring hos bl.a. lodsejere, Naturstyrelse, Rudersdal Kommune og Furesø Kommune samt Danmarks Naturfredningsforening bemærkes følgende:

Natur- og Miljøklagenævnet udtaler enstemmigt:

Fredningens afgrænsning

Det tiltrædes, at der gennemføres en fredning efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6 uden større indskrænkninger. Nævnet finder herunder, at den nordlige del af det foreslåede fredningsområde indeholder væsentlige landskabelige, naturmæssige og rekreative værdier, og at disse bør bevares og forbedres som en del af fredningen.

Ejendommene matr.nr. 8i og 8o Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 32) og matr.nr. 3h og 3g Stavnsholt By, Farum (del af lb.nr. 33), der fremstår som bebyggede villagrunde med mindre havearealer i udkanten af fredningsområdet, udgår af fredningen. Tillige udtages hovedparten af ejendommen matr.nr. 9l og 7l Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 36) af fredningen, således at kun den sydlige del af ejendommen medtages i fredningen med henblik på etablering af stiforbindelse som angivet på fredningskortet, jf. nedenfor.

I øvrigt fastholdes fredningsgrænsen som fastsat af fredningsnævnet.

Således fastholdes bl.a. matr.nr. 9h Stavnsholt By, Farum (del af lb.nr. 4b), der har været fredet siden 1982, i fredningen. Det bemærkes, at beslutningen herom er truffet uden deltagelse af Henrik Waaben.

Endvidere tiltrædes det bl.a. også, at matr.nr. 99 og 102b Birkerød by, Bistrup (lb.nr. 129) skal indgå i fredningen på grund af bl.a. de naturmæssige interesser, der knytter sig til ejendommens arealer. Nævnet har dog under hensyn til ejendommens særlige karakter og det oplyste om dens anvendelse til bl.a. hjortefarm besluttet, at fredningen ikke skal være til hinder for bebyggelse mv., der er nødvendig for drift af hjortefarm, samt at fredningen ikke skal være til hinder for, at der etableres en beskeden adgangsvej til ejendommen fra Julmosevej. På baggrund af senere oplysninger om ændrede ejerforhold og om ejendommens aktuelle anvendelse lægges det dog til grund, at den nævnte særbestemmelse om drift af hjortefarm på ejendommen ikke længere er aktuel, og der fastsættes derfor ikke en sådan særbestemmelse. For så vidt angår muligheden for at holde husdyr på ejendommen finder nævnet, at fredningens generelle bestemmelser herom tillige kan finde anvendelse på den pågældende ejendom. Der er således ikke grundlag for at udvide muligheden for landbrugsbyggeri ud over, hvad der allerede gælder efter fredningens bestemmelser i øvrigt. I den sammenhæng kan det bl.a. bemærkes, at fredningen ikke er til hinder for opstilling af nødvendige læskure til kreaturer, heste, får og geder. Dog kræves fredningsnævnets godkendelse af placering og udformning, jf. § 4. På baggrund af de nuværende ejeres seneste bemærkninger opretholdes særbestemmelsen om en mulighed for at etablere adgangsvej til ejendommen fra Julmosevej.

Stier

Bestemmelse om udlæg af nye stier langs golfbanen - på matr.nr. 8æ Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 22), på matr.nr. 38b Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 60) og på matr.nr. 38a og 38c (lb.nr. 61) - ophæves. Nævnet finder, at færdsel i stedet kan ske over golfbanens arealer, der allerede er fredet med bestemmelser om offentlig adgang ad stier og på golfbanens arealer i øvrigt. Der udlægges ikke med fredningen nye stier på golfbanens arealer. Det bemærkes i den sammenhæng, at offentligheden allerede har adgang til fods på hele golfbanearealet, bortset fra sandgrave og greens, og det forudsættes, at golfklubben ved passende anvisninger af egnede stiforløb mv. tilvejebringer passende og hensigtsmæssige færdselsmuligheder for offentligheden.

Stiforløbet syd for matr.nr. 102a Birkerød By, Bistrup, (lb.nr. 131) ændres således, at den tidligere angivne, eksisterende sti erstattes af et stiudlæg på kommunens arealer (matr.nr. 102d Birkerød By, Bistrup) med et forløb som vist på fredningskortet.

Stiforløbet øst for matr.nr. 8m Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 26) ændres således, at stien – under fornøden hensyntagen til naturværdierne i området - udlægges på kommunens arealer (matr.nr. 8h og 8 q Stavnsholt By, Farum) med et forløb som vist på fredningskortet.

Stiudlægget over matr.nr. 11r Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 24) og 3l Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 25) ophæves.

Stiudlægget, der bl.a. forløber over en mindre del af matr.nr. 7l Stavnsholt By, Farum (lb.nr. 36) opretholdes som led i forbedringen af offentlighedens adgang til færdsel i fredningsområdet.

Forårsvej

For bebyggelsen ved Forårsvej finder nævnet, at fredningsbestemmelsen skal formuleres, således at den hidtil gældende fredningsbestemmelse fra 1982-fredningen, der giver mulighed for et maksimalt bebygget areal på de enkelte ejendommen på 75 m², opretholdes. Nævnet finder således ikke, at bebyggelsen skal begrænses til et maksimalt bebygget etageareal på 75 m². Nævnet finder endvidere, at der på hver grund må være i hvert fald ét skur/udhus på maksimalt 10 m², uanset om den samlede bebyggelse på ejendommen herved overstiger et bebygget areal 75 m². Formuleringerne om "sommerhuse" fra 1982-fredningen opretholdes som sådan, uanset at der som anført af grundejerforeningen er tale om bebyggelse i landzone og ikke et sommerhusområde, jf. planlovens § 34.

Golfbanearealer og arealer omkring Hestkøbgård

Nævnet finder ikke, at der er grundlag for at muliggøre udvidelse af golfbanen udover de eksisterende arealer, herunder ikke grundlag for at muliggøre udlæg af erstatningsarealer på matr.nr. 8æ, Stavsholt By, Farum. Der fastlægges ikke med fredningen bestemmelser om antallet og placeringen af golfhuller. Fredningen skal endvidere ikke give mulighed for at anlægge udsigtskiler i den parkliggende bevoksning omkring Hestkøbgård, idet nævnet kan tiltræde kommunernes vurdering af, at dette vil være i strid med fredningsinteresserne i området.

Fjernelse af beplantning

Nævnet finder, at bestemmelser om fjernelse af nåletræsbevoksning på matr.nr. 5b og 38b Stavsholt By, Farum (lb.nr. 60) og på matr.nr. 5d Stavsholt By, Farum (lb.nr. 24) skal ændres, således at bevoksningerne først skal fjernes ved omdriftsalder.

For så vidt angår beplantningerne på matr.nr. 15 og 14i Stavsholt By, Farum (lb.nr. 73) finder nævnet på baggrund af bl.a. foreliggende luftfotos, at det må lægges til grund, at de to bevoksninger i den vestlige ende af matr.nr. 15 er lovlige, men at beplantningen i den østlige ende af nuværende matr.nr. 14i Stavsholt By, Farum, er ulovligt etableret efter offentlig bekendtgørelse af fredningssagens rejsning, jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 2. Efter en samlet vurdering af det ansøgte set i forhold til fredningsinteresserne, herunder de landskabelige interesser og udsigtsforholdene fra stier i området, finder nævnet ikke, at der er grundlag for at meddele lovliggørende dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 til denne beplantning. Det påhviler kommunen som tilsynsmyndighed at foranledige forholdet lovliggjort.

Materialievalg

Nævnet finder ikke, at fredningen skal indeholde bestemmelser om valg af materialer ved om- og tilbygninger af bebyggelse inden for fredningsområdet.

Ændringer i øvrigt

På baggrund af klager og senere bemærkninger er der foretaget en omskrivning af fredningsbestemmelserne samt en korrektion af fredningskortet. Korrektionen af fredningskortet omfatter navnlig angivelsen af havearealer og eksisterende stier i fredningsområdet. Desuden er der foretaget visse tilretninger i angivelsen af eksisterende beplantninger, herunder på matr.nr. 6cp Stavsholt By, Farum, og matr.nr. 7d Stavsholt By, Farum.

På baggrund af høringen i 2015 er foretaget yderligere tilrettelser af angivelsen af havearealer. Særligt for så vidt angår havearealer på matr.nr. 8s Stavsholt By, Farum, bemærkes det, at havearea-

lerne er afgrænset i overensstemmelse med arealernes aktuelle faktiske fremtræden, dog således at de ikke omfatter arealer, der er registreret som § 3-beskyttet natur, jf. Naturklagenævnets afgørelse herom af 11. januar 2006. Dette betyder, at det ikke er i strid med fredningen, at de pågældende arealer henligger som havearealer. For så vidt angår Furesø Kommunes bemærkninger om havearealernes lovlighed henvises kommunen til som tilsynsmyndighed i givet fald at søge forholdet lovliggjort efter de pågældende andre regler. Natur- og Miljøklagenævnet har ikke med fredningen taget stilling hertil og forudsætter endvidere, at fredningen i givet fald ikke i sig selv vil være til hinder for en lovliggørelse.

For så vidt angår muligheden for at opføre shelters og bålhytter mv. til rekreative formål henvises til fredningens bestemmelser om offentlig adgang og formidling (§ 7). I øvrigt forudsættes det, at konkrete projekter, som med rimelighed har kunnet forventes realiseret, kan behandles efter naturbeskyttelseslovens § 50 om dispensation fra fredningen.

— — — — —

Idet Fredningsnævnet for Københavns afgørelse af 29. januar 2010 ophæves, fastsættes følgende fredningsbestemmelser for de på vedhæftede matrikelfortegnelse anførte ejendomme:

§ 1. fredningens formål.

Det er fredningens hovedformål

- at bevare og forbedre de landskabelige, biologiske og kulturhistoriske værdier, med særlig vægt på at bevare og forbedre de værdier, der knytter sig til det relativt ubebyggede og åbne landskab mellem Farum og Birkerød, herunder at modvirke at udsigten mod Furesøen begrænses yderligere af bebyggelse og beplantning mv.,
- at bevare og forbedre de biologiske værdier, der knytter sig til søer, vandløb, skov- og naturarealer, der ligger spredt i området, herunder Enghaven
- at sikre og forbedre områdets rekreative værdier, herunder at sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved anlæg af sammenhængende stiforbindelser,
- at skabe grundlag for naturpleje og
- at medvirke til at sikre en gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 139 (Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov) er udpeget for.

§ 2. Fredningsområdet.

Fredningen afgrænses som vist på kortbilag 1 (fredningskortet).

§ 3. Terrænændringer mv.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning. Der må ikke anlægges jordvolde. Der må ikke deponeres jord, affald mv.

§ 4. Bebyggelse, boliger og havearealer mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, skure, boder, jagthytter og lignende eller opstilles campingvogne og andre let flytbare indretninger.

Om- og tilbygning af eksisterende bebyggelse kan ske med fredningsnævnets godkendelse, jf. dog nedenfor om eksisterende helårsboliger.

Der må ikke etableres nye, selvstændige boliger. Eksisterende helårsboliger kan om- og tilbygges op til 250 m² (bruttoetageareal) uden fredningsnævnets godkendelse.

En eksisterende bolig kan efter fredningsnævnets forudgående godkendelse udskiftes med en ny bolig. Den ny bolig skal som udgangspunkt opføres med samme placering som den eksisterende.

Havearealer som angivet på fredningskortet kan bevares i deres nuværende omfang og kan benyttes og dyrkes som hidtil. Nye hegn omkring huse og havearealer skal enten holdes i jordfarver eller anlægges som trådhegn eller levende hegn.

Fredningen er ikke til hinder for, at der kan opføres bygninger, som er nødvendige for driften af en landbrugsejendom, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 3, såfremt bygningen opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse på ejendommen. Der kan dog ikke opføres ridehaller, drivhuse, væksthuse og lignende, jf. dog § 12 om eksisterende planteskoler.

Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige læskure til kreaturer, heste, får og geder. Dog kræves fredningsnævnets godkendelse af placering og udformning.

§ 5. Tekniske anlæg og veje mv.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Der må således ikke opsættes vindmøller og master, herunder mobilmaster, eller lignende. Der må heller ikke etableres oplags- og lossepladser. Der må ikke anlægges golfbaner, sportspladser, motorbaner, skydebaner mv. Der må ikke etableres ny terrænbelysning omkring baner og anlæg. Der må ikke etableres helikopterlandingspladser.

Der må ikke anlægges nye veje. Forbuddet gælder dog ikke mindre veje, der er nødvendige for driften af en landbrugsejendom, og som følger det naturlige terræn.

Fredningen er uanset foranstående ikke til hinder for, at der efter fredningsnævnets godkendelse af det nærmere forløb mm. kan etableres en adgangsvej uden hård belægning fra Julmosevej til bebyggelsen på matr.nr. 99 Birkerød By, Bistrup.

Der må ikke opsættes reklameskilte uden fredningsnævnets forudgående godkendelse.

§ 6. Landbrugsmæssig drift, beplantning og hegning mv.

Den landbrugsmæssige drift kan fortsætte som hidtil, og der må foretages sædvanlige driftsomlægninger.

Der må ikke ske nytplantning med træer eller buske, herunder juletræer, pyntegrønt, og der må ikke etableres nye læhegn.

De på fredningskortet viste nåletræsbeplantninger på matr.nr. 5b og 38b Stavnholt By, Farum, og matr.nr. 5d Stavnholt By, Farum, skal fjernes ved omdriftsalder. Arealerne må ikke gentilplantes, men kan drives som landbrugsarealer.

De på fredningskortet særskilt markerede træer på matr.nr. 9g og 11o Stavnholt By, Farum, må ikke uden fredningsnævnets godkendelse beskæres eller fældes.

Der kan opføres sædvanlige hegn til kreaturer, heste, får og geder mv. samt forstmæssigt nødvendige hegn. Hegn skal opføres som trådhegn eller holdes i jordfarver.

§ 7. Offentlig adgang og formidling.

Offentligheden har adgang til området efter de almindelige regler i naturbeskyttelsesloven. Offentlighedens adgang kan med fredningsnævnets godkendelse i særlige tilfælde begrænses af hensyn til plante- og dyrelivet, herunder af hensyn til sikring af internationale naturbeskyttelsesinteresser.

Plejemyndigheden skal anlægge nye stier med et forløb som angivet på fredningskortet. Stierne skal anlægges som spor i terrænet med en bredde på maksimalt 1½ meter. Forbuddet mod terrænændringer gælder ikke for nødvendige arbejder i forbindelse med anlæg af stierne. Stierne skal være færdiganlagt senest 5 år efter fredningens gennemførelse. Fredningen er ikke til hinder for, at dele af stierne efter fredningsnævnets godkendelse anlægges som handicapvenlige stier.

De på fredningskortet viste eksisterende veje og stier må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at forløbet af en eksisterende vej eller sti ændres, hvis der er en særlig begrundelse, og den samlede stiforbindelse opretholdes.

Fredningen er ikke til hinder for, at plejemyndigheden efter aftale med berørte lodsejere kan etablere yderligere stier i området i henhold til en nærmere planlægning, jf. fredningens § 15.

Fredningen er ikke til hinder for, at plejemyndigheden opsætter mindre informationstavler, stimarkeringer mv. til formidling af fredningen og til støtte for den rekreative anvendelse.

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der på kommunalt ejede arealer eller efter aftale med berørte lodsejere på privatejede arealer kan opstilles et passende antal borde og bænke, bålplads, bålhytter og sheltere. Det nærmere omfang og deres placering skal dog fastlægges i en nærmere planlægning, jf. fredningens § 15.

§ 8. Sommerhusbebyggelse ved Forårsvej.

I det på fredningskortet angivne område "Forårsvej" må - svarende til den tidligere fredning - opføres sommerhuse, og den eksisterende bebyggelse må udvides ved tilbygning eller suppleres med udhus, carport eller lignende, alt indtil et maksimalt bebygget areal på 75 m² på hver grund. Uanset foranstående - dvs. uanset om det samlede bebyggede areal på grunden herved vil overstige 75 m² - må på hver grund være ét udhus/skur med et bebygget areal på op til 10 m².

§ 9. Furesø Golfbane og arealer omkring Hestkøbgård.

Der må ikke foretages ændringer, der forandrer golfbanens karakter af åbne arealer med levende hegn og bevoksninger. Der må herunder ikke opføres ny bebyggelse og tekniske anlæg mv., jf. herved også fredningens §§ 4-5. Eksisterende væsentlig bevoksning skal bevares. Der må ikke etableres ny beplantning, der hindrer udsigten over arealerne fra omgivende veje og stier. I en afstand af 5 meter fra søer, vandløb, levende hegn og andre samlede bevoksninger må ikke gødskes eller anvendes kemiske ukrudtsbekæmpelsesmidler. Uanset forbuddet mod terrænændringer, jf. § 3, må der anlægges nødvendige jord- og sanddepoter til golfbanens drift.

De på fredningskortet viste eksisterende stier på golfbanen må ikke nedlægges. Offentligheden har adgang til fods på hele golfbanearealet, bortset fra sandgrave og greens.

Der må ikke foretages sådanne ændringer i arealet omkring Hestkøbgårds hovedbygninger, at dettes karakter af park forandres. Markante bevoksninger af stor værdi for området, herunder alléen fra Birkerød Parkvej til Hestkøbgård, skal bevares. Der må herunder ikke anlægges udsigtskiler i bevoksningen omkring Hestkøbgård.

§ 10. Bynære, grønne arealer.

De bynære, grønne arealer, der er angivet på fredningskortet, kan uanset foranstående bestemmelser beplantes og indrettes til rekreativt brug for almenheden. Deres landskabelige sammenhæng med de mere åbne landskaber inden for fredningen skal dog herved respekteres.

§ 11. Eksisterende planteskoler.

Uanset foranstående bestemmelser kan matr.nr. 16a, 11ad og 11 ab Stavnsholt By, Farum, fortsat anvendes og drives som planteskole. Ny bebyggelse og nye anlæg til denne planteskoledrift kan efter fredningsnævnets forudgående godkendelse opføres i tilknytning til eksisterende bygninger og anlæg.

§ 12. Eksisterende haveforeninger.

Uanset foranstående bestemmelser kan den hidtidige anvendelse af matr.nr. 13a og 11f Stavnsholt By, Farum (Damgården) og matr.nr. 1bg Hestkøb, Bistrup (Hestkøbgård Haveforening) som haveforening fortsætte. Opførelse af nye haveforeningshuse på op til 8 m² og opstilling af nye, indregistrerede campingvogne til erstatning for de eksisterende haveforeningshuse og eksisterende campingvogne er tilladt. I andre tilfælde kræver opførelse af nye haveforeningshuse eller opstilling af nye campingvogne fredningsnævnets godkendelse.

§ 13. Kommunale rekreative arealer (skolehave mv).

Uanset foranstående bestemmelser skal fredningen ikke være til hinder for, at plejemyndigheden på matr.nr. 6a Stavnsholt By, efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af et samlet projekt, etablerer simple rekreative anlæg (mindre shelter, toiletbygning, bålhytter mv), nyttehaver og lignende samt hensigtsmæssig beplantning i tilknytning hertil. Arealernes karakter af åbent landskab må dog ikke herved ændres væsentligt.

§ 14. Pleje og naturgenopretning.

Plejemyndighederne – staten for statsejede arealer og vedkommende kommune for de øvrige arealer – gennemfører pleje til opfyldelse af fredningens formål i henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 802 af 21. juni 2013 om pleje af fredede arealer og tilsyn eller senere ændringer.

Plejen kan bl.a. omfatte anlæg af stier, jf. § 7, fjernelse af nåletræer og anden beplantning og opvækst, herunder for at skabe øget udsigt til Furesøen, græsning og høslæt samt opsætning af skilte og rekreative faciliteter.

Plejemyndighederne udarbejder en fælles plejeplan for hele fredningsområdet. Plejeplanen forelægges de berørte lodsejere, Friluftstrådet, Dansk ornitologisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening til udtalelse. Den første fælles plejeplan for hele fredningsområdet skal foreligge senest 3 år

efter fredningens gennemførelse og skal gælde for højst 5 år. Plejeplanen skal herefter revideres senest hvert 10. år.

Pleje af privatejede arealer skal udføres, så det ikke medfører udgift, væsentlige gener eller tab for ejer og bruger. Ejeren har ret til selv at udføre plejen inden for en af plejemyndigheden fastsat frist. Ved trærydning tilfalder det fældede træ ejeren. Ejeren kan ikke stille krav om opskæring, sammenkørsel eller kørsel til fast vej. Hvis der er uenighed om plejeforanstaltningerne, forelægges disse for fredningsnævnet, som træffer afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltninger med mulighed for klage til Natur- og Miljøklagenævnet.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der - under hensyntagen til eksisterende naturværdier - sker en genopretning af naturområdet Enghaven med henblik på bl.a. at frilægge Hesselbækken og at bringe arealerne tilbage til en tidligere tilstand som græsningseng. Endvidere kan ved pleje ske en udtynding i pilekrat og anden uønsket trævækst med henblik på at synliggøre Hesselbækkens forløb samt at skabe udsigt til Furesøen fra Enghavestien.

§ 15. Dispensation.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

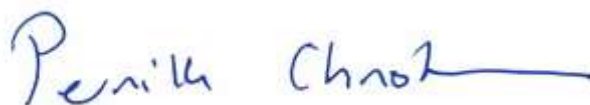
§ 16. Ophævelse af tidligere fredninger.

Følgende tidligere kendelser ophæves:

- 1) Fredningsnævnets kendelser af 3. juni 1974, 4. december 1987 og 5. december 1994 for dele af matr.nr. 1a Hestkøbgård, Bistrup, og matr.nr. 128a Birkerød, Bistrup (sammenlagt med 1a).
- 2) Overfredningsnævnets kendelse af 19. august 1982 om fredning af ejendommen matr.nr. 2b, 3e, 7g, 4k, 4l, 4m, 4n, 4o, 4q, 4r, 4s, 4t, 4u, 4v, 4x, 4z, 4æ, 4ø, 9h, 10a, 10e, 10f, 10g, 11a, 11z, og 11 ø Stavnsholt By, Farum.
- 3) Overfredningsnævnets kendelse af 28. april 1972 om fredning af ejendommen matr.nr. 9m, 13d og del af m8æ Stavnsholt By, Farum (tidligere matr.nr. 9a).
- 4) Fredningsnævnets deklaration tinglyst den 14. marts 1967 med formål om at bevare den ubrudte forbindelse mellem landskab og sø samt sikre nogle gamle træer i Stavnsholt i Farum Kommune på matr.nr. 9g, 110, 11p, 11æ og 2ak Stavnsholt By, Farum.
- 5) Ekspropriationskommissionens afgørelse af den 7. februar 1949 om fredning af matr.nr. 31, 4y, 6e, 11q, 11p, 11o, 11r, 12m, 12k, 12l og 42 Stavnsholt By, Farum.
- 6) Overfredningsnævnets kendelse af den 22. oktober 1940 om fredning af matr.nr. 8g, 8h, 8m, 3g m.fl. Stavnsholt By, Farum.
- 7) Fredning af 19. september 1921 om opretholdelse af træer på matr.nr. 2b Stavnsholt By, Farum.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

På Natur- og Miljøklagenævnets vegne

Pernille Christensen
formand

Fortegnelse
over de ejendomme, der helt eller delvist er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets
afgørelse af 25. oktober 2016 i sagen om fredning af Stavnsholtkilen, Stavnsholt Over-
drev og Hestkøbgård

Bregnerød By, Farum

3b, 3c, 3e, 3i, 18

Furesø, Farum

4a, 4b, 4c, 4d

Stavnsholt By, Farum

2ak, 2b, 2c, 2e, 2g, 3b, 3c, 3d, 3e, 3i, 3l, 3m, 4b, 4g, 4ix, 4k, 4l, 4m, 4n, 4o, 4q, 4r, 4s, 4t, 4u, 4v, 4x, 4y, 4æ, 4ø, 5b, 5c, 5d, 5e, 5et, 5f, 5h, 6a, 6cf, 6cg, 6ch, 6cl, 6cm, 6cn, 6cp, 6cq, 6d, 6g, 6o, q, 6r, 6s, 6t, 6u, 6ø, 7b, 7c, 7d, 7e, 7f, 7g, 7h, 7l, 8a, 8b, 8c, 8d, 8f, 8g, 8h, 8k, 8m, 8n, 8p, 8q, 8s, 8t, 8u, 8v, 8x, 8æ, 8ø, 9b, 9c, 9e, 9g, 9h, 9i, 9k, 9l, 9m, 10a, 10e, 10f, 10g, 10h, 11ab, 11ad, 11ae, 11af, 11b, 11c, 11d, 11e, 11f, 11g, 11h, 11l, 11m, 11o, 11p, 11q, 11r, 11s, 11t, 11u, 11v, 11x, 11y, 11z, 11æ, 11ø, 11aa, 12b, 12h, 12m, 13a, 13b, 13d, 13e, 14a, 14b, 14c, 14e, 14f, 14h, 14i, 15, 16a, 16c, 16d, 16f, 17, 18a, 18b, 18c, 18d, 18e, 18f, 18g, 21, 38a, 38b, 38c, 39a, 39b, 49

Birkerød By, Bistrup

100d, 100t, 102a, 102b, 102c, 102d, 102e, 103a, 103b, 105c, 105d, 106a, 106b, 106c, 106f, 108b, 108c, 108g, 113c, 115a, 116l, 117f, 122b, 122c, 122m, 144a,

Bistrup By, Bistrup

1a, 1et, del af 2bz, 2cx, 2qp, 2qq, 10bm, 10u

Furesø, Bistrup

5

Hestkøb, Bistrup

1a, 1bg

Kajerød By, Bistrup

5b, 5ld